

2025

ECONOMICS

(Minor)

Paper : ECO0500504

(Development Economics)

(Set-A)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks

for the questions.

1. Answer the following questions : $1 \times 8 = 8$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the main factor that causes urban unemployment in the Harris-Todaro model?

Harris-Todaroৰ আহিমতে চৰীয়া নিবন্ধনৰ মূল কাৰক কি ?

(2)

(b) According to Karl Marx, what is the source of surplus value in a capitalist system?

কার্ল মার্ক্স মতে পুঁজিবাদী ব্যবস্থাত উদ্ভুত মূল্যের উৎস কি?

(c) Define absolute poverty.

চৰম দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(d) Name the key objective of sustainable development goals.

বহুক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্যৰ মূল উদ্দেশ্যৰ নাম লিখা।

(e) Define poverty trap.

দৰিদ্ৰতা ফাল্দৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(f) What are significant challenges posed by climate change to economic development?

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনে অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত কি কি উল্লেখযোগ্য প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰিছে?

(g) Define the essence of the vicious circle of poverty in a single sentence.

দৰিদ্ৰতাৰ পাকচৰ্কৰ সাৰাংশ এটা বাক্যত লিখা।

(h) Define the term 'marginal product of labour' in the subsistence sector of the Lewis model.

Lewis আহিৰ জীৱিকা নিৰ্বাহৰ ক্ষেত্ৰত থকা 'শ্ৰমৰ প্ৰাণিক উৎপাদন'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(3)

2. Answer any six of the following questions :

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ বি কোনো হ্যটাৰ উত্তৰ দিয়া :

বিনোদন স্বীকৃত কোনো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া নহৈ।

(4)

(e) According to the dependency school, why is the relationship between developed (core) and developing (periphery) nations inherently exploitative?

Dependency school মতে, উন্নত আৰু উন্নয়নশীল বাটৰ মাজৰ সম্পৰ্ক কিয় স্বাভাৱিকতে শোষনযূলক ?

(f) Explain the transfer principle of Dalton axiom for measuring inequality.

অসমতা জুখিবলৈ ডেল্টনৰ স্থানত্ব নিয়ন্ত্ৰণ কৰা।

(g) How does a change in the sectoral composition of an economy impact poverty?

অধিনীতিৰ থক্কত গঠনৰ পৰিৱৰ্তনে দৰিদ্ৰতাৰ ওপৰত কিদৰে প্ৰভাৱ পেলায় ?

(h) Name the two basic dimensions used to calculate the Human Development Index.

মানব বিকাশৰ সূচকাংকত ব্যৱহৃত দুটা মৌলিক মাত্ৰাৰ নাম লিখা।

(i) What are the non-economic factors affecting development?

উন্নয়নক প্ৰভাৱিত কৰা অনা-অৰ্থনৈতিক উপাদানবোৰ কি কি ?

26A/62

(Continued)

(5)

(j) What is dual economy? দ্বিপদী অৰ্থনৈতি কি ?

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

3. Answer any four of the following questions : $5 \times 4 = 20$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

চৰকাৰী লোকোৱা প্ৰযোজনীয়া

(a) Explain the Harris-Todaro paradox that a policy aimed at creating more urban jobs may actually lead to an increase in urban unemployment.

Harris-Todaroৰ সাথৰটো ব্যাখ্যা কৰা যিয়ে অধিক নগৰীয়া চাকৰি সৃষ্টিৰ লক্ষ্যই প্ৰকৃততে নগৰীয়া নিৰ্বন্ধী বৃদ্ধিহে সূচনা কৰে।

(b) Explain the concept of the big push theory.

Big push theoryৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Critically explain the mechanism of the vicious circle of poverty.

দৰিদ্ৰতাৰ পাকচৰ ব্যৱহাৰটোৰ সমালোচনাযুক্ত ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Describe the use of Lorenz curve in measuring income distribution.

আয় বিতৰণ জুখিবলৈ লৈকেঞ্জ বেধাৰ ব্যৱহাৰ বৰ্ণনা কৰা।

26A/62

(Turn Over)

(6)

(e) Explain two distinct causes or mechanisms that perpetuate the poverty trap in low-income setting.

ক্ষয় আয়ের পরিবেশেত দুবিতার ফান্দক স্থায়ী করি বৰা।

(f) Analyze the typical pattern of structural changes observed in economies undergoing successful economic development.

সফল অর্থনৈতিক উন্নয়নৰ অধীনত অর্থনৈতিক পর্যবেক্ষণ কৰা গাঠনিগত পৰিৱৰ্তনৰ মূল আহি বিশ্লেষণ কৰা।

(g) Describe the key characteristics of the 'Core Periphery' structure in the context of the Dependency School of Development.

Dependency School of Developmentৰ প্রেক্ষাপটত 'Core Periphery' গঠনৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(h) Explain why the Human Development Index is considered a more comprehensive and superior measure of development compared to traditional income-based measure.

পৰম্পৰাগত আয়ভিত্তিক গণনাৰ তুলনাত মানৰ উন্নয়ন সূচকাংকৰ উন্নয়নৰ অধিক ব্যাপক আৰু উচ্চমানৰ গণনা বুলি কিয় গণ্য কৰা হয়, ব্যাখ্যা কৰা।

26A/62

(Continued)

(7)

4. Answer any two from the following questions : $10 \times 2 = 20$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটোৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Critically evaluate the different measures used to quantify poverty, including the Headcount Index (HI), the Poverty Gap Index (PGI) and the Squared Poverty Gap Index (SPGI). Explain why SPGI is often considered a better measure than HI.

হেডকাউণ্ট সূচকাংক (HI), দুবিতাৰ ব্যবধান সূচকাংক (PGI) আৰু বৰ্গ দুবিতাৰ ব্যবধান সূচকাংক (SPGI) ধৰি দুবিতাৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ মূল্যায়ন কৰা। SPGIক কিয় প্ৰায়ে HIতকৈ উন্নত পৰিমাপ বুলি গণ্য কৰা হয়, বৃজাই দিয়া।

(b) Outline all stages of development as proposed by W. W. Rostow. Critically evaluate the model's usefulness and main limitations as a comprehensive explanation for the development path of contemporary developing countries.

W. W. Rostow-এ প্ৰস্তাৱ কৰা বিকাশৰ বিভিন্ন স্তৰসমূহৰ বাপৰেখা দাঙি ধৰা। সমসাময়িক উন্নয়নশীল দেশসমূহৰ উন্নয়নৰ বাবে এক বিস্তৃত ব্যাখ্যা হিচাপে আৰ্দ্ধটোৰ উপযোগিতা আৰু সীমাবদ্ধতাসমূহৰ উপযুক্ত মূল্যায়ন কৰা।

26A/62

(Turn Over)

(c) Compare and contrast the strategies of Balanced Growth (Nurkse) and Unbalanced Growth (Hirschman). Discuss the practical applicability and main criticism leveled against each theory in the context of development planning.

সুষম বৃদ্ধি (Nurkse) আৰু অসন্তুলিত বৃদ্ধিৰ (Hirschman) কৌশলৰ তুলনামূলক ব্যাখ্যা কৰা । উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ প্ৰেক্ষাপটত প্ৰতিটো তত্ত্ব বিকল্পে ব্যৱহাৰিক প্ৰযোজ্যতাৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা ।

(d) Discuss the limitations of traditional measure of development in capturing the multidimensional aspects of human well-being, and evaluate how the HDI addresses these limitations.

মানৱ কল্যাণৰ বহুমাত্ৰিক দিশসমূহ ধৰি বৰ্খাৰ ক্ষেত্ৰত উন্নয়নৰ পৰম্পৰাগত পদক্ষেপৰ সীমাবদ্ধতাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা, আৰু HDIয়ে এই সীমাবদ্ধতাক কিম্বৰে সমাধা কৰে তাৰ মূল্যায়ন কৰা ।

(e) Discuss the Lewis model of economic growth.

লিবিছৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ আৰ্হিটো আলোচনা কৰা ।

★ ★ ★